

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЮГАРЫ ЯХШЫЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
АКТАНЫШСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ
РАЙОН СОВЕТ ВЕРХНЕЯХШЕЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

423765, Югары Яхшый авылы,
Яна урам, 18 нче йорт.
Тел.(885552)3-44-45.

423765, с. Верхнее Яхшеево, ул. Новая,
дом 18. Тел.(885552) 3-44-45.
E-mail Diliya.Mirzaeva@tatar.ru

КАРАР

«15» сентябрь 2026 ел

РЕШЕНИЕ

№ 13

Актаныш муниципаль районы Югары Яхшый авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турындагы Нигезләмәне раслау хакында

«Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның
гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы
Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004
елның 24 июлндәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан
Республикасы Актаныш муниципаль районының « Югары Яхшый авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Югары Яхшый авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Югары Яхшый авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында
кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Югары Яхшый авыл жирлеге Советы карарларын үз көчен югалткан
дип танырга:

Актаныш муниципаль районының Югары Яхшый авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турындагы Нигезләмәне раслау хакында» 26.10.2009 ел,
№ 17;

Актаныш муниципаль районының Югары Яхшый авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турындагы Нигезләмәне раслау хакындагы» карарга
үзгәрешләр кертү турында» 20.06.2011ел, №8;

3. Өлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүматы
порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Актаныш муниципаль
районының рәсми сайтында «Авыл жирлекләре» бүлегендә урнаштыру юлы белән
халыкка житкерергә.

4. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз җаваплылыгымда
калдырам.

Югары Яхшый авыл жирлеге
башлыгы, Совет рәисе

Өхәтов И. Х.

Актаныш муниципаль районы
Югары Яхшый авыл җирлеге
Советы 15.09.2026 №13 карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Югары Яхшый авыл җирлеге
Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Өлеге Нигезләмә Югары Яхшый авыл җирлеге Советы депутатының (алга таба - депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә күздә тоталар.

1 нче статья. Депутат статусының хокукый нигезе

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы «Югары Яхшый авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең Уставы (алга таба — җирлек Уставы) һәм Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат булып бермандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм Югары Яхшый авыл җирлеге Советында (алга таба – җирлек Советы) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкилләккә һәм башка вәкаләтләргә җавап бирергә вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, җирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучыларның мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутатка үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз башкару өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен җавап бирергә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен кулланырга хокуклы түгел.

2 нче статья. Депутат эшчәнлеген җавап бирергә ашыру шартлары

1. Депутатлар, җирлек Уставында билгеләнгән очраклардан тыш, үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаралар, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып баралар.

2. Депутатка үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә җавап бирергә ашыру өчен, эш бирүче тарафыннан эш урынын (вазыйфасын) саклап калып, дәвамлылыгы җирлек Уставы белән билгеләнгән чорга эштән азат ителү гарантияләнә.

3. Җирлек Советының билгеләнгән саныннан депутатларның 10 проценттан артыграгы даими нигездә эшли, ә җирлек Советының саны 10 кешедән кимрәк булса - 1 депутат.

3 нче статья. Депутат вәкаләтләре срогы

1. Депутат вәкаләтләре срогы биш елны тәшкил итә.

2. Депутатның вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш җирлек Советының тулы хокуклы составта беренче утырышын уздырган көннән туктатыла.

4 нче статья. Депутат статусына бәйле чикләү, тыюлар

1. Депутатлар Россия Федерациясе сенаторлары, Россия Федерациясе Федераль Жыены Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары депутатлары була алмый, Россия Федерациясенң башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждaн хезмәте һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләп тора алмый, моңа «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принципнары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба - 33-ФЗ номерлы Закон), башка федераль законнарда билгеләнгән очраклар керми.

2. Депутат, 33-ФЗ Законы һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән очраклардан тыш, бер үк вакытта башка муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органы депутаты яки башка муниципаль берәмлекнең башлыгы вәкаләтләрен башкара алмый.

3. Депутатлар Россия Федерациясенң коррупциягә каршы көрәш турындагы законнары белән билгеләнгән чикләүләренә, тьюларны сакларга, бурычларны үтәргә тиеш.

4. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутатлар хокукы түгел:

1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыльләнәргә;

2) коммерцияле яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативнары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлегә оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативнарының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Рәисенә алдан хәбәр итү белән;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләренң башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә күрсәтү;

г) муниципаль берәмлек исемнән оешманың тулы гамәлгә куючысы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яки муниципаль милектәге акцияләргә (устав капиталындагы өлешләргә)идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә күрсәтү;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укутчылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта, әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижәт эшчәнлегә бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил граждaннары һәм граждaнлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советнары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм

Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчеләренә башка органнары составына керергә.

5. Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар гражданлык, административ яки җинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очрактарыннан тыш) сыйфатында катнаша алмыйлар.

5 нче статья. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очрактарда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылу;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат дип игълан ителү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу яисә чит ил дәүләтенә гражданлыгы булу яки яшәү төре яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ булу;
- 8) Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 9) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә китү;
- 10) чит ил агенты статусын алу;
- 11) 33-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрактар.

2. Депутатның вәкаләтләре, әгәр ул җирлек Советының барлык утырышларында алты ай рәттән сәбәпсез катнашмаса, җирлек Советы карары белән вакытыннан алда туктатыла.

3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында җирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгән депутат, әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән алып 10 көн эчендә судка мөрәҗғәгать итәргә хокуклы.

4. Вәкаләтләре җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган депутат, күрсәтелгән карарга суд тәртибендә шикаять биргән очракта, җирлек Советы суд карары законлы көченә кәргәнчә җирлек Советы депутатларын өстәмә сайлаулар билгеләү турында карар кабул итәргә хокуклы түгел.

5. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы җирлек Советы карары, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр бу нигез җирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килсә, - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча.

6. Әгәр җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган нигездә әлеге статьяның 5 өлешендә каралган срокларда кабул ителмәгән булса, депутат процессуаль законнарда каралган тәртиптә җирлек Советының гамәл кылмавына шикаять белдерү турындагы гариза белән судка мөрәҗғәгать итәргә хокуклы.

7. Татарстан Республикасы Рәисе депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗғәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн итеп әлеге гаризаның җирлек советына кәргән көне санала.

6 нчы статья. Депутат хокуклары

1. Депутат түбөндөгө хокуктарга ия:

- 1) жирлек Советында даими комиссиялөргө һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;
- 2) жирлек Советына карау өчен сораулар тәкъдим итөргө;
- 3) жирлек Советы тарафыннан төзелө торган органнарны һәм жирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгелөп куела торган, килештерелө торган) вазыйфаи затларның кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча үз фикерен әйтергө;
- 4) хокукый ижәт инициативасын гамәлгө ашыру тәртибендө жирлек Советы хокукый актлар проектларын кертөргө;
- 5) көн тәртибе, тикшерелө торган сорауларның асылы һәм карау тәртибе буенча тәкъдимнөр һәм искөрмөлөр кертөргө, жирлек Советы карарлары проектларына төзөтмөлөр кертөргө;
- 6) жирлек Советына хисап бирөргө тиешле яки контроль астында булган телөсө кайсы органның яки вазыйфаи затның жирлек Советы утырышында чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау буенча тәкъдимнөр кертөргө;
- 7) жирлек Советы Регламенты белән билгеләнгән тәртиптө фикер алышуда катнашырга;
- 8) үз тәкъдимнөрөн нигезлөп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмөлөр бирөргө;
- 9) жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчө, ижтимагый әһәмияткө ия булган гражданның мөрәжәгатълөрөн игълан итөргө;
- 10) жирлек Советы тарафыннан төзелө торган органнарның составы (сан ягыннан, персонал яктан) һәм жирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгелөп куела торган, килештерелө торган) вазыйфаи затларның кандидатуралары буенча фикер әйтергө;
- 11) даими комиссиялөрнең, жирлек Советы сессиялөрөнөң беркетмөлөрө белән танышырга;
- 12) депутат ярдәмчелөрөнө ия булу.

7 нче статья. Депутатның таныклығы һәм күкрөк билгесе

1. Депутат шөхөсен һәм Югары Яхшый авыл жирлегө Советы депутаты вөкаләтлөрөн раслый торган документ булып торган таныклыкка, шулай ук ул үз вөкаләтлөрө чоры дөвамында файдалана торган күкрөк билгесенө ия.

8 нче статья. Депутат эшчәнлегө формалары

1. Депутат эшчәнлегенөң формалары булып тора:

- 1) жирлек Советы сессиялөрө эшендө катнашу;
- 2) жирлек Советының даими комиссиясө эшендө катнашу;
- 3) федераль дөүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары, жирле үзидарө органнары вазыйфаи затларына, оештыру-хокукый формаларына, жәмәгать берләшмөлөрөнө жирлек карамагындагы мәсьәләлөр буенча мөрәжәгать итү;
- 4) муниципаль хокукый акт проектын кертү;
- 5) жирлек Советы тарафыннан кабул ителө торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшлөүдө катнашу;
- 6) Татарстан Республикасы Дөүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендө жирлек Советы тарафыннан кертелө торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшлөүдө катнашу;

7) депутат гарызнамәсе кертү;

8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәҗғәтьләре белән эшләү, үз вәкиле булган җирлек халкына үзләренең эшчәнлеген һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеген турында мәгълүмат бирү;

9) җирле референдумнарны, гавами тыңлауларны, җыелышларны, конференцияләрен һәм гражданнардан сорашып белешүләрен оештыруда һәм уздыруда катнашу;

10) территорияль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, башка муниципаль хокукый актлар һәм Югары Яхшый авыл җирлеген Советы Регламенты белән билгеләнгән башка формаларда да алып барырга мөмкин.

9 нчы статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат җирлек халкы, шулай ук җирлек территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, муниципаль һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында үз эшләре турында елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә хисап тоты, аларны җирлек Советы эшене турында даими хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкырдан да ким булмаган санда халыкны кабул итә.

3. Депутат, законнары белән билгеләнгән чараларны кабул итеп, җирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итә, алардан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрен карый, үз вәкаләтләрен чикләрендә аларда булган сорауларны дәрәҗә һәм вакытында хәл итәргә ярдәм итә.

4. Гражданнарны кабул итә;

5. Җәмәгать фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дөүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм җәмәгать берләшмәләренә тәкъдимнәр кертә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Актаныш муниципаль районының Югары Яхшый авыл җирлеген Башкарма комитеты тарафыннан сайлаучылар белән очрашулар үткөрү өчен махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен Актаныш муниципаль районының Югары Яхшый авыл җирлеген Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган биналарда аларны бирү тәртибенә туры китереп үткөрелә.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясенең законнары нигезендә үткөрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык күрсәтү Россия Федерациясенең законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

10 нчы статья. Депутатларның депутат этикасы кагыйдәләрен саклау

1. Депутат җирлек Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен сакларга тиеш, шул исәптән түбәндәге бурычларны үтәргә:

1) үзе яки аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрен хәл иткәндә, җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмау һәм җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелу;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзегенә тотудан

тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек Советы абруена зыян китерерлек низаглы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгу куркынычы булганда - шәхси кызыксыну (турыдан-туры яки читләтеп) депутат вазыйфаларын тиешенчә, объектив, гадел үтәүгә йогынты ясый яки йогынты ясый ала торган везгыять булганда;

бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә жайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) жирлек Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәү;

5) депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне ачмау һәм файдаланмау;

6) физик һәм юридик затлардан депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссуда, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) алмау.

11 нче статья. Депутатның жирлек Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат жирлек Советының барлык сессияләрендә шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутатка жирлек Советы сессияләрен уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында хәбәр ителә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча жирлек Советы регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

3. Жирлек Советы сессияләрендә катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта жирлек Советы Президиумына хәбәр итә.

12 нче статья. Депутатларның жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат әгъза булган жирлек Советының даими комиссияләренең барлык утырышларына шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутатка даими комиссияләр утырышларын уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында хәбәр ителә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча жирлек Советы регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

3. Даими комиссияләр утырышларында катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта даими комиссия рәисенә яисә жирлек Советы аппаратына хәбәр итә.

13 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итүгә хокукы

1. Депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча депутат Югары Яхшый авыл жирлегә (алга таба – жирлек) жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

2. Депутат вазыйфаи затка турыдан-туры яисә вазыйфаи затның кабул итү бүлмәсе (секретариаты) аша телдән яки язмача мөрәжәгать итә.

3. Телдән мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты жирлек Советы депутаты белән килешенгән вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә, ә депутат язмача мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты депутат мөрәжәгатен алган көннән өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә.

4. Депутатны өч көн эчендә кабул итә алмаганда, депутат белән килешү буенча

вазыйфаи зат башка вакытны билгели.

14 нче статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

1. Депутат үз депутатлык эшчәнлегенә бәйле мәсьәлэләр буенча, закон белән яшерен саклауны таләп итмәгән мәгълүматны жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән, учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфале затларыннан алу хокукына ия.

2. Депутат үз эшчәнлегә мәсьәлэләре буенча федераль законда күздә тотылган төрлө массакүләм мәгълүмат чараларында чыгыш ясарга хокуклы.

15 нче статья. Депутат мөрәҗәгатьләрен карау

1. Депутат дөүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, барлык оештыру-хокукий рәвешләрдәгә оешмаларга, иҗтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегә мәсьәлэләре буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән яисә язмага мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфале затлары, депутат депутатлык эшчәнлегә мәсьәлэләре буенча мөрәҗәгать иткән очракта, мөрәҗәгатьне алган көннән башлап 15 көн эчендә, әгәр ул өстәмә тикшерү яки тикшерү таләп итмәсә, депутатка аның мөрәҗәгатенә җавап бирергә яки ул сораган документларны яки мәгълүматны бирергә тиеш.

3. Депутат мөрәҗәгатенә бәйле рәвештә нинди дә булса сорауларны өстәмә тикшерү яисә өстәмә өйрәнү үткәргә кирәк булган очракта, әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаи затлар һәм җитәкчеләр бу хакта депутат мөрәҗәгатен алган көннән алып 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Соңгы җавап депутатка депутатның язма мөрәҗәгатен алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Депутатларның дөүләт органнарына, аларның оештыру-хокукий формасыннан бәйсез оешмаларга җәмәгать берләшмәләренә, аларның вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе һәм вакытлары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат үзенең мөрәҗәгатендә куйган мәсьәлэләрне жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан карауда турыдан-туры катнашу хокукына ия.

16 нчы статья. Депутат соравы

1. Депутат яисә депутатлар төркеме жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәлэләр һәм үзенең депутатлык эшчәнлегә мәсьәлэләре буенча жирлек башлыгына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә депутат гарызнамәсә белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсә жирлек Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат гарызнамәсә җибәрелгән Орган яисә вазыйфаи зат аңа җавапны алган көннән алып 15 көн эчендә язма рәвештә бирә.

17 нче статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбөндөгөлөрнө үтөргө тиеш:

1) үз эшчәнлеген алып барганда РФ Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек Уставын, башка муниципаль хокукий актларны сакларга; гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен саклауны һәм яклауны тәмин итөргө;

2) сайлаучыларны даими рәвештә, кимендә айга бер тапкыр кабул итөргө;

3) гражданның, барлык оештыру-хокукий рәвешләрдәге оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренң, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәҗғәтьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергө;

4) сайлаучылар алдында очрашуларда хисап тотарга, шулай ук үз эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елга кимендә бер мәртәбә хәбәр итөргө;

5) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйлә чикләүләрен сакларга;

6) дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә рәвештә гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы аңа билгеле булган мәгълүматларны ачмаска.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы һәм жирлек Советының муниципаль хокукий актлары белән үзенә йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 нче статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, жирлек Советының, аның органнарының эшчәнлегендә актив катнашуны тәмин итүче барлык тулы хокукларга да ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, жирлек Советы карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турында хәбәрән тыңлый.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфалы затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәре һәм критик кисәтүләр буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары эше практикасын, җәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

19 нчы статья. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләр

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре жирлекнең законнары, муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутатларны җинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатларга карата, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышу вакытында оператив-эзләү чаралары уздырганда депутатларның хокуклары гарантияләре алар файдалана торган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр чоры тәмамлангач та, җинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге

Нигезләмә депутат тарафыннан федераль законда каралган гавами мыскыллаулар, яла ягулар яисә башка хокук бозулар жибәрелгән очрактарга кагылмый.

4. Коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясә законнары нигезендә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен депутатның коллегиаль карарлар кабул итүдә (шул исәптән көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирүдә) катнашуы яки биләгән вазыйфасы буенча Россия Федерациясә норматив хокукий актларында каралган башка бурычларны үтәве депутатны жаваплылыкка тарту өчен нигез булып тормый.

20 нче статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда каршылыктар тудырган өчен жаваплылык

Жирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм ижтимагый берләшмәләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан әлегә Нигезләмә нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән срокларны һәм депутат гарызнамәләренә һәм мөрәжәгатьләренә жаваплар бирү тәртибен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән читләшү, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу, законнарда каралган жаваплылыкка